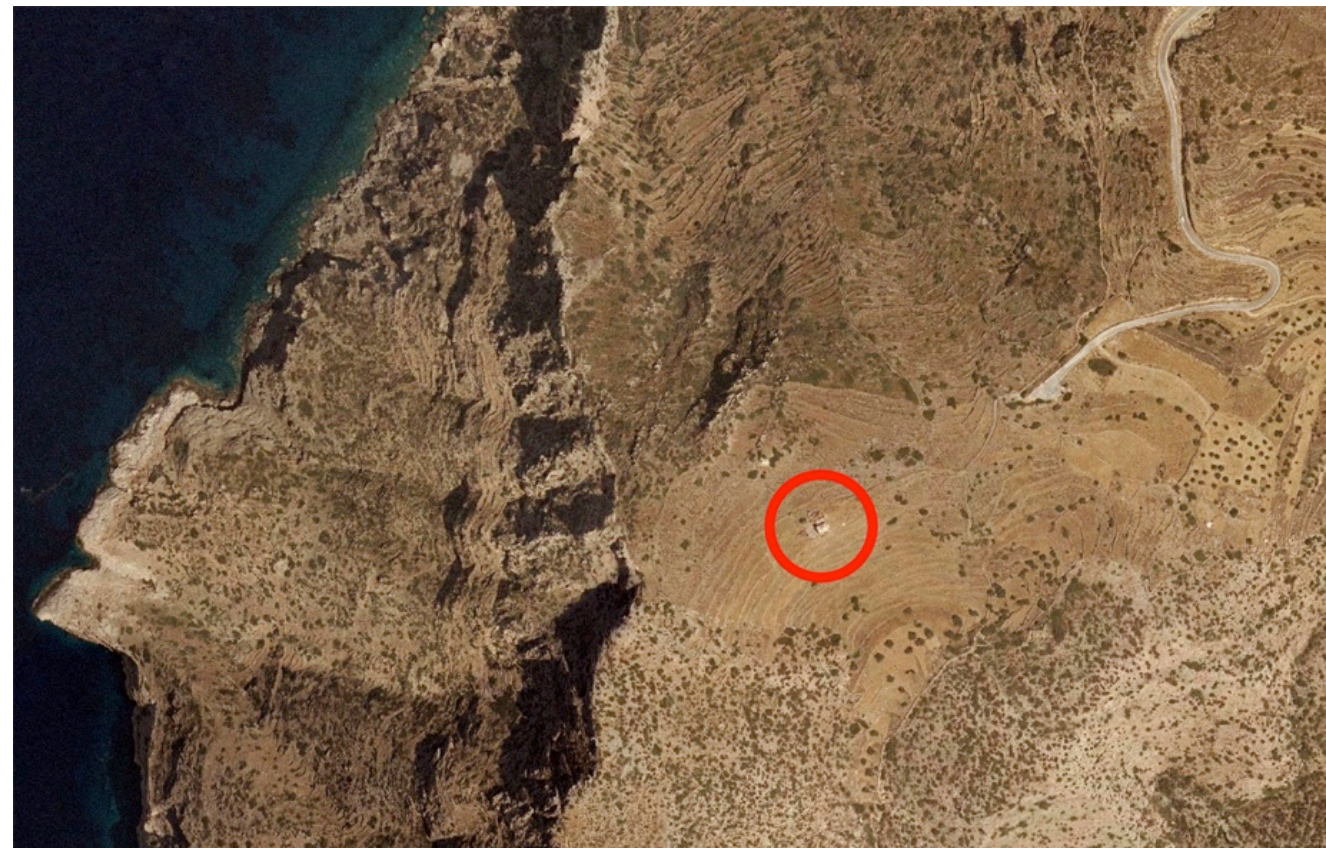

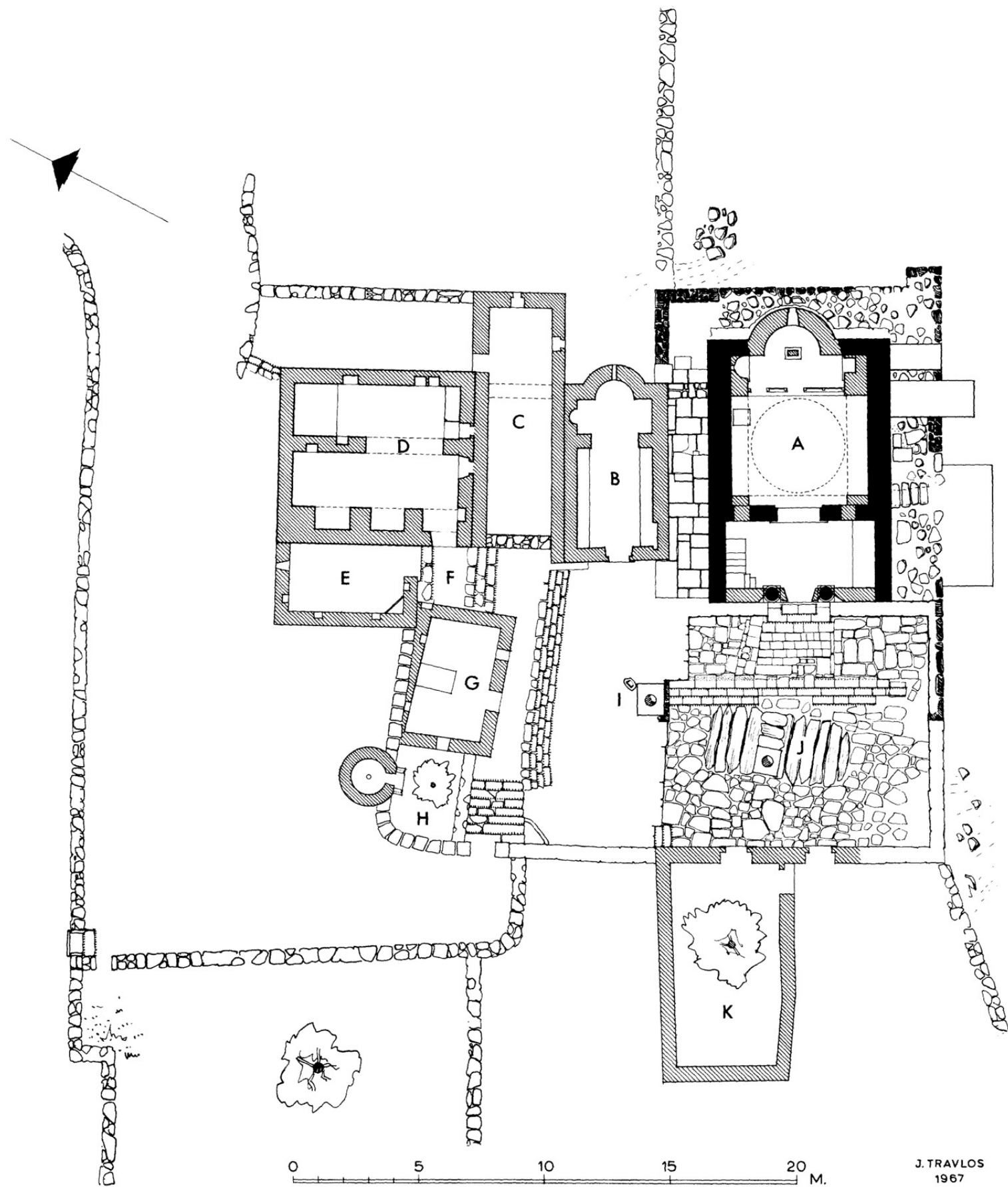

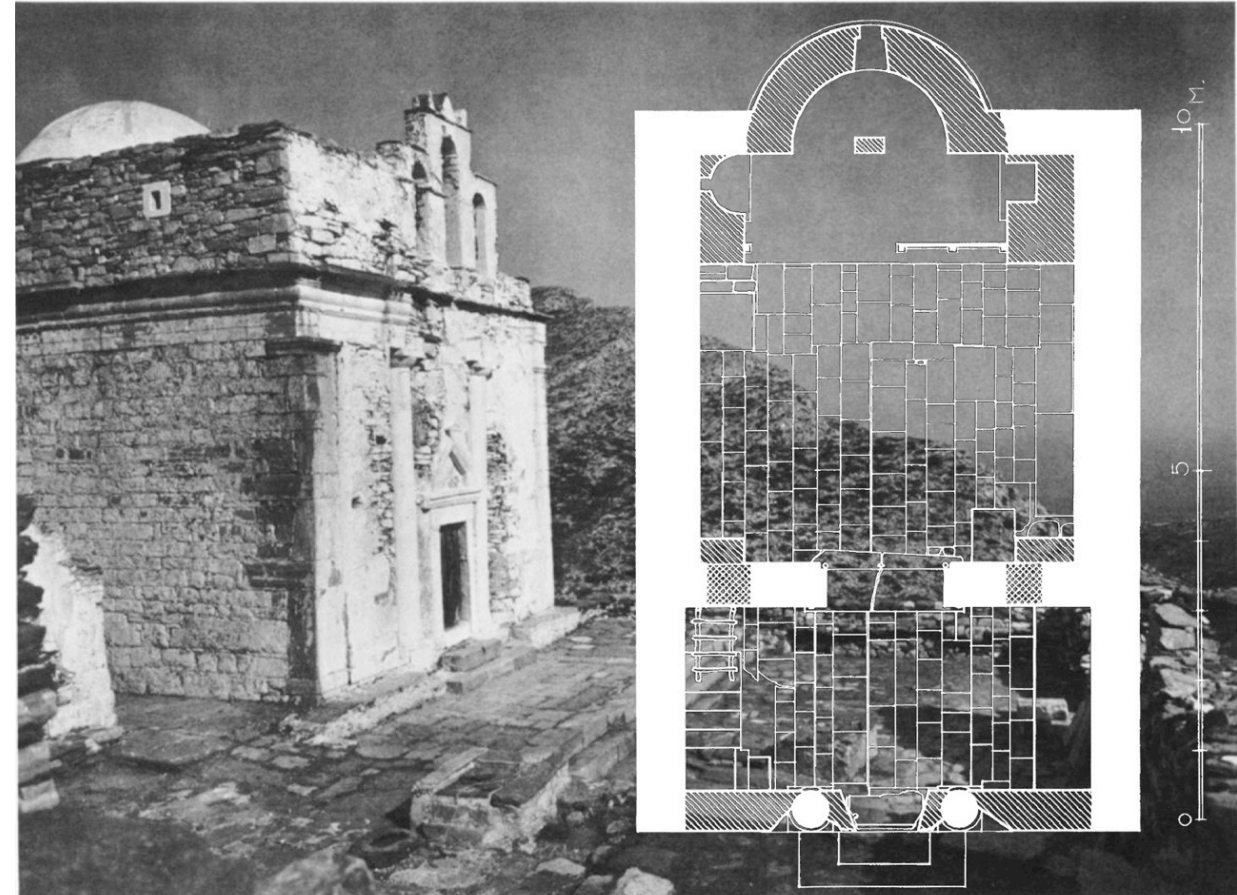
ΝΑΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΣΙΚΙΝΟΥ
ΜΕΛΕΤΗ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ, ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ & ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Το μοναστηριακό συγκρότημα της Επισκοπής βρίσκεται στη νοτιοδυτική πλευρά της Σικίνου, 1 χλμ από τη Χώρα.
Το συγκρότημα εντάσσεται στα όρια αρχαίου νεκροταφείου, απέναντι από τα ερείπια της αρχαίας πόλης και αποτελείται από το ναό της Επισκοπής, το Βυζαντινό παρεκκλήσι της Αγίας Άννας και τα Μεταβυζαντινά κτίσματα κελλιών και άλλων βοηθητικών χώρων.

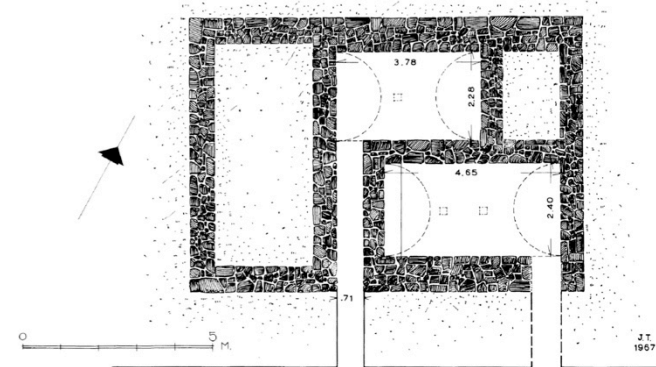

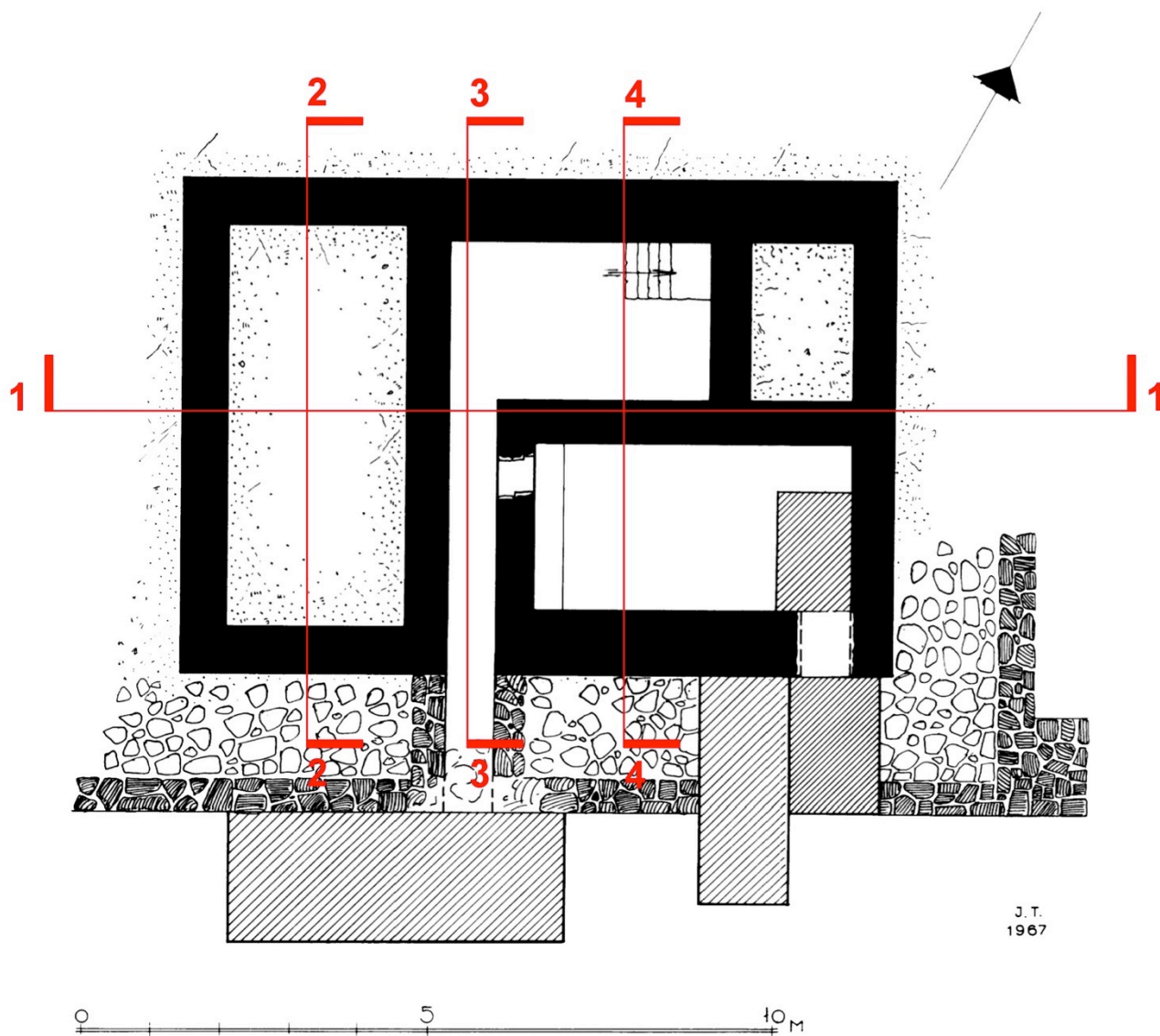
Η σημερινή μορφή του ναού της Επισκοπής διαμορφώθηκε τον 17ο αιώνα, ενώ μια προγενέστερη φάση μετατροπής χρονολογείται στον 5ο–7ο αιώνα μ.Χ., όταν και μετατράπηκε σε Πρωτοχριστιανικό ναό. Στην πραγματικότητα πρόκειται για ένα ναόσχημο εν παραστάσει Ρωμαϊκό ταφικό μνημείο (ηρώο) του 2ου–3ου αιώνα μ.Χ. με διχωρη υπόγεια θολωτή κρύπτη.

Το αρχικό οικοδόμημα, εξωτερικών διαστάσεων περίπου 10×7 μ., ανήκει στο διαδεδομένο αρχιτεκτονικό τύπο ηρώων που επικράτησε κατά τη διάρκεια του 2ου και 3ου αιώνα μ.Χ. στο χώρο του Αιγαίου και κυρίως στη νοτιοδυτική Μικρά Ασία. Το οικοδόμημα ήταν το πιο μνημειακό του αρχαίου νεκροταφείου. Κτισμένο σε Ιωνικό ρυθμό, φέρει κιονόκρανα Δωρικού ρυθμού και διατηρεί την αρχαία (Ρωμαϊκή) τοιχοποιία του.

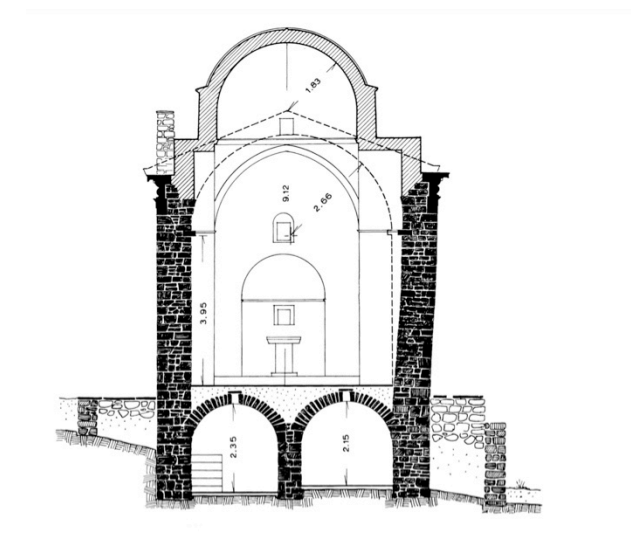
Δυο ακόμα μνημεία ανήκουν στην ίδια αρχιτεκτονική παράδοση με την Επισκοπή και βρίσκονται στη γειτονική Θήρα. Η χρονολόγησή τους όμως είναι εξαιρετικά προβληματική λόγω της πολύ κακής συντήρησής τους και των σημαντικών αλλαγών που επιδέχθηκαν κατά τη μετατροπή τους σε εκκλησίες.

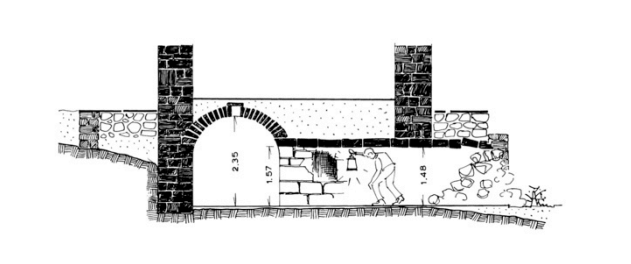
Κάτοψη κρυπτών (αναπαράσταση) | κλίμακα 1:200

Κάτοψη κρυπτών | κλίμακα 1:100

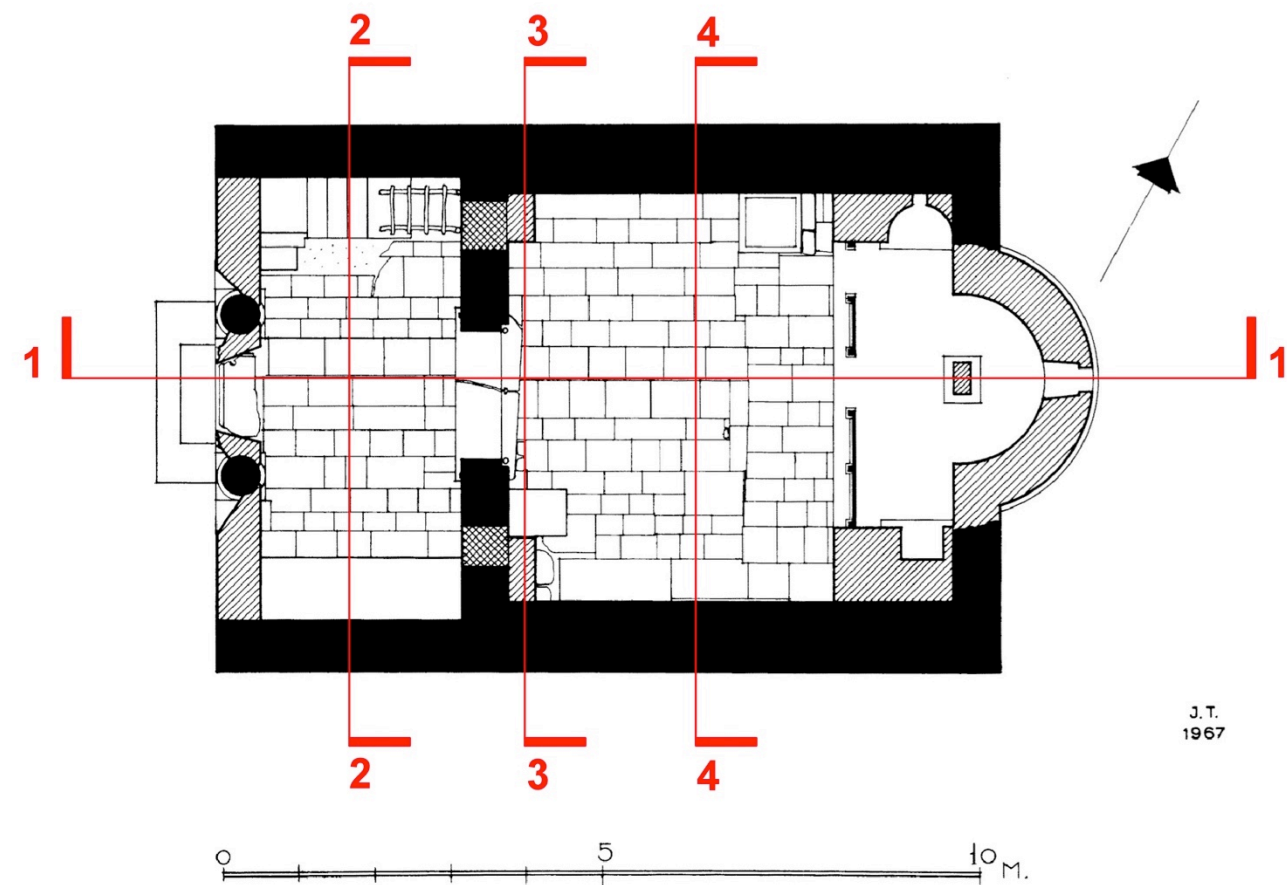

Εγκάρσια τομή 4-4 | κλίμακα 1:200

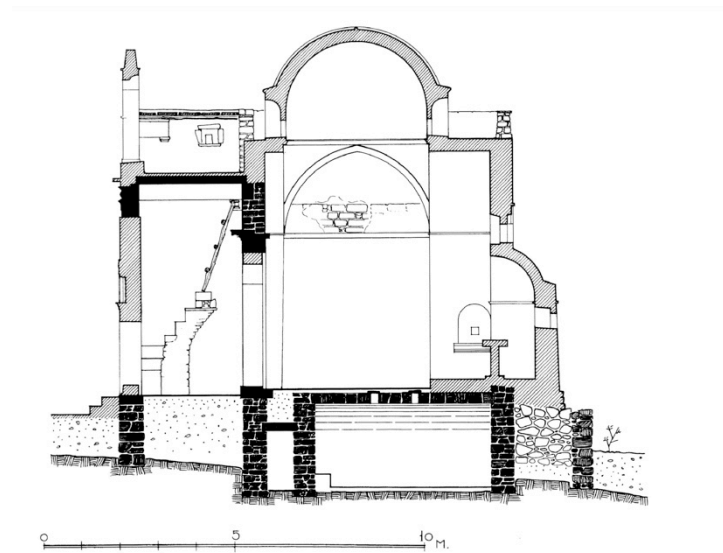
Εγκάρσια τομή 3-3 | κλίμακα 1:200

Κάτω από το σηκό υπάρχει κρύπτη, κατασκευασμένη κατά την αρχική, Ρωμαϊκή φάση του μνημείου. Αποτελείται από δύο ανεξάρτητες θολωτές αίθουσες, πρόσβαση στις οποίες υπήρχε κατά την αρχαιότητα από δυο εισόδους τοποθετημένες εξωτερικά του μνημείου οι οποίες περνούσαν μέσα από τη νότια θεμελίωση. Οι αίθουσες δεν επικοινωνούσαν μεταξύ τους.

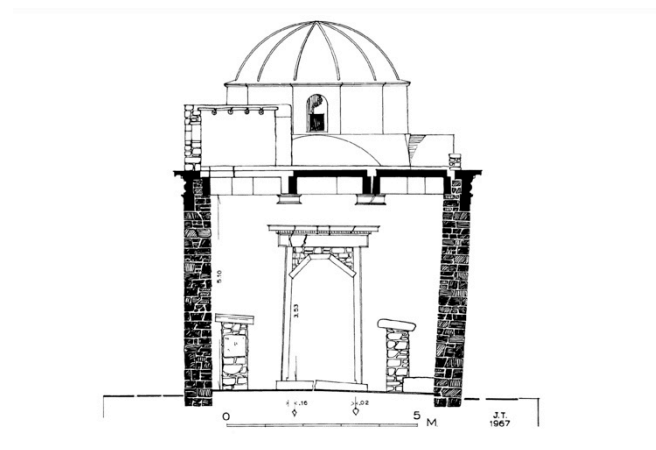

J. T.
1967

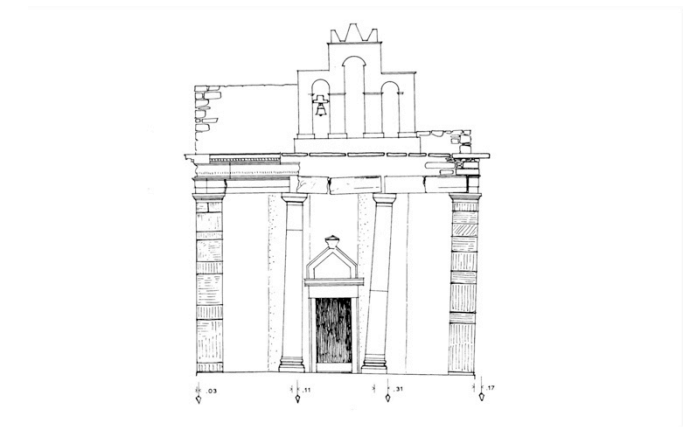
Κάτοψη ναού | κλίμακα 1:100

Κατά μήκος τομή 1-1 | κλίμακα 1:200

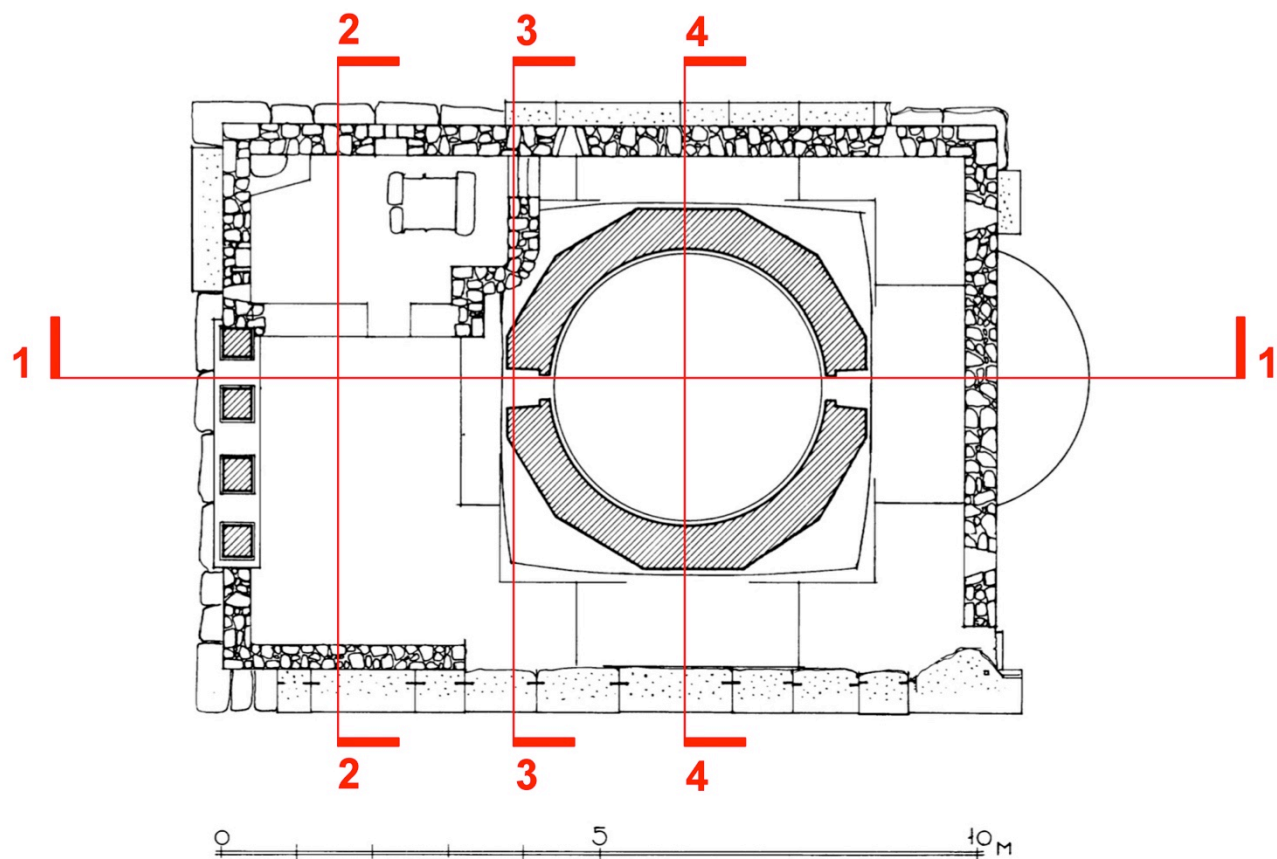

Εγκάρσια τομή 2-2 | κλίμακα 1:200

Κύρια όψη ναού | κλίμακα 1:200

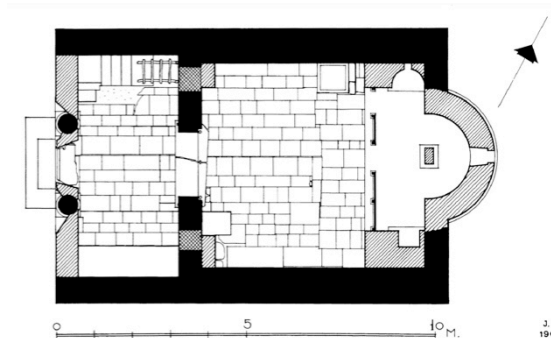
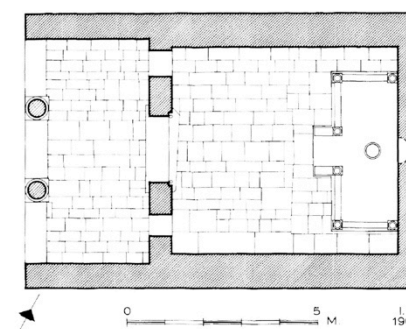
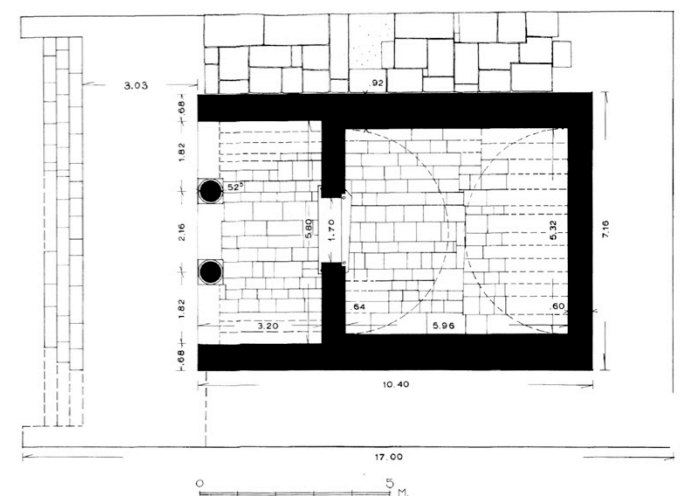
Η έλλειψη στατικής επάρκειας της Επισκοπής που επιδεινώθηκε μετά από ένα δυνατό σεισμό, οδήγησε το ναό στα πρόθυρα κατάρρευσης από τον 17ο αιώνα. Η επίκτητη κλίση του κτίριου είναι εμφανής τόσο στην τοιχοποιία (Εγκ. Τομή 2-2) όσο κ στο Ν. κίονα, του οποίου ο κατακόρυφος άξονας συμμετρίας έχει μετατοπιστεί (Κύρια όψη ναού).

Κάτοψη στέγης | κλίμακα 1:100

Το Ρωμαϊκό ηρώο μετετράπη σε Πρωτοχριστιανικό ναό τον 7ο αιώνα με μικρές αρχιτεκτονικές μετατροπές οι οποίες περιελάμβαναν τη διάνοιξη της κεντρικής εισόδου και την κατασκευή του τέμπλου. Η διάνοιξη επηρέασε τη στατική ευστάθεια του κτιρίου, ειδικά στο Ν.Α. τοίχο όπου υπάρχει απότομη κλίση του εδάφους.

Κατά τη δεύτερη φάση που χρονολογείται στον 17ο αιώνα, το κτήριο δέχθηκε εκτεταμένες επεμβάσεις, οι σημαντικότερες από τις οποίες είναι η κάλυψή του σηκού με θολοδομία με μορφή τυπική στους συνήθεις στις Κυκλάδες συνεπτυγμένους σταυροειδείς τρουλαίους ναούς, η διαμόρφωση κόγχης στον ανατολικό του τοίχο και η αναμόρφωση της πρόσοψης του κτηρίου με την τοίχιση των μετακίωνων διαστημάτων του άλλοτε ελεύθερου προστώου και την κατασκευή κωδωνοστασίου.

Εξέλιξη κατασκευαστικών φάσεων του ναού
(από πάνω προς τα κάτω)
Α. Ρωμαϊκή φάση
Β. Πρωτοχριστιανικός ναός
Γ. Ναός 17ου αιώνα

Στο εσωτερικό του ναού σώζονται τρία αρχιτεκτονικά μέλη του Πρωτοχριστιανικού λίθινου τέμπλου από φαιό σκληρό λίθο, όμοιο με το δομικό υλικό του Ρωμαϊκού μνημείου. Πρόκειται για έναν πεσσίσκο και ένα διπλό θωράκιο εντοιχισμένα στην αψίδα του ιερού, καθώς και έναν ελεύθερο πεσσίσκο που χρησιμοποιείται ως βάση της Αγίας Τράπεζας.

Η ιστορική σημασία του οικοδομήματος φαίνεται ακόμη και στις καμπάνες του. Από τις τρεις αρχικά καμπάνες του ναού σήμερα σώζεται μόνο μια . Κατασκευασμένη το 17^ο αιώνα από μία από τις διασημότερες οικογένειες κωδωνοποιών της Βενετίας, είναι μία από τις συνολικά 27 καμπάνες αυτού του εργαστηρίου που σώζονται στην ευρύτερη περιοχή της ανατολικής Μεσογείου.

Η καταπόνηση του κτιρίου πρέπει να ήταν ήδη εμφανής από τον 17ο αιώνα, αφού εκτός από τις προαναφερθείσες προσθήκες της δεύτερης αρχιτεκτονικής φάσης κατασκευάστηκαν και εξωτερικές αντηρίδες στήριξης του Ν.Α. τοίχου.

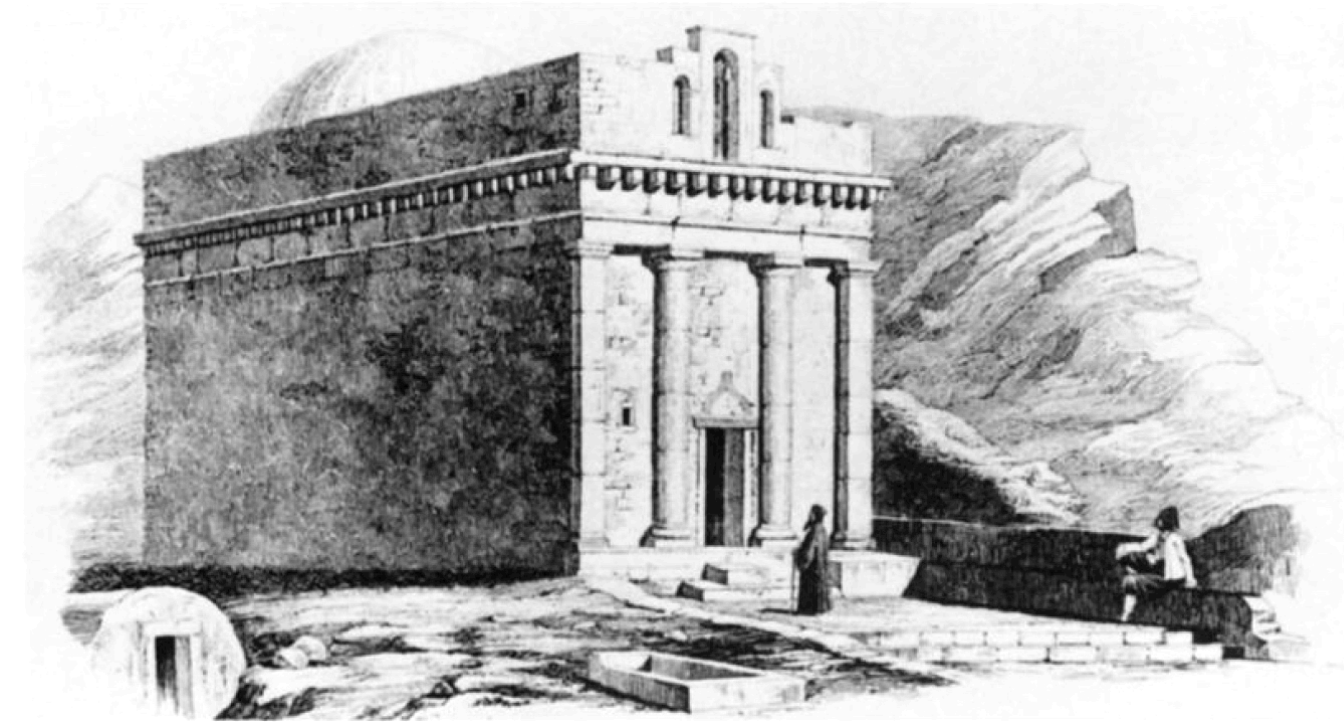

Ο ναός σήμερα τελεί υπό παντελή εγκατάλειψη και βρίσκεται κυριολεκτικά στα πρόθυρα κατάρρευσης. Από τον 17ο αιώνα δεν έχει πραγματοποιηθεί καμία εργασία συντήρησης, με αποτέλεσμα οι σεισμοί και η υποχώρηση του εδάφους στα Ν.Α. να καθιστούν το κτίριο επικινδύνως ετοιμόρροπο.

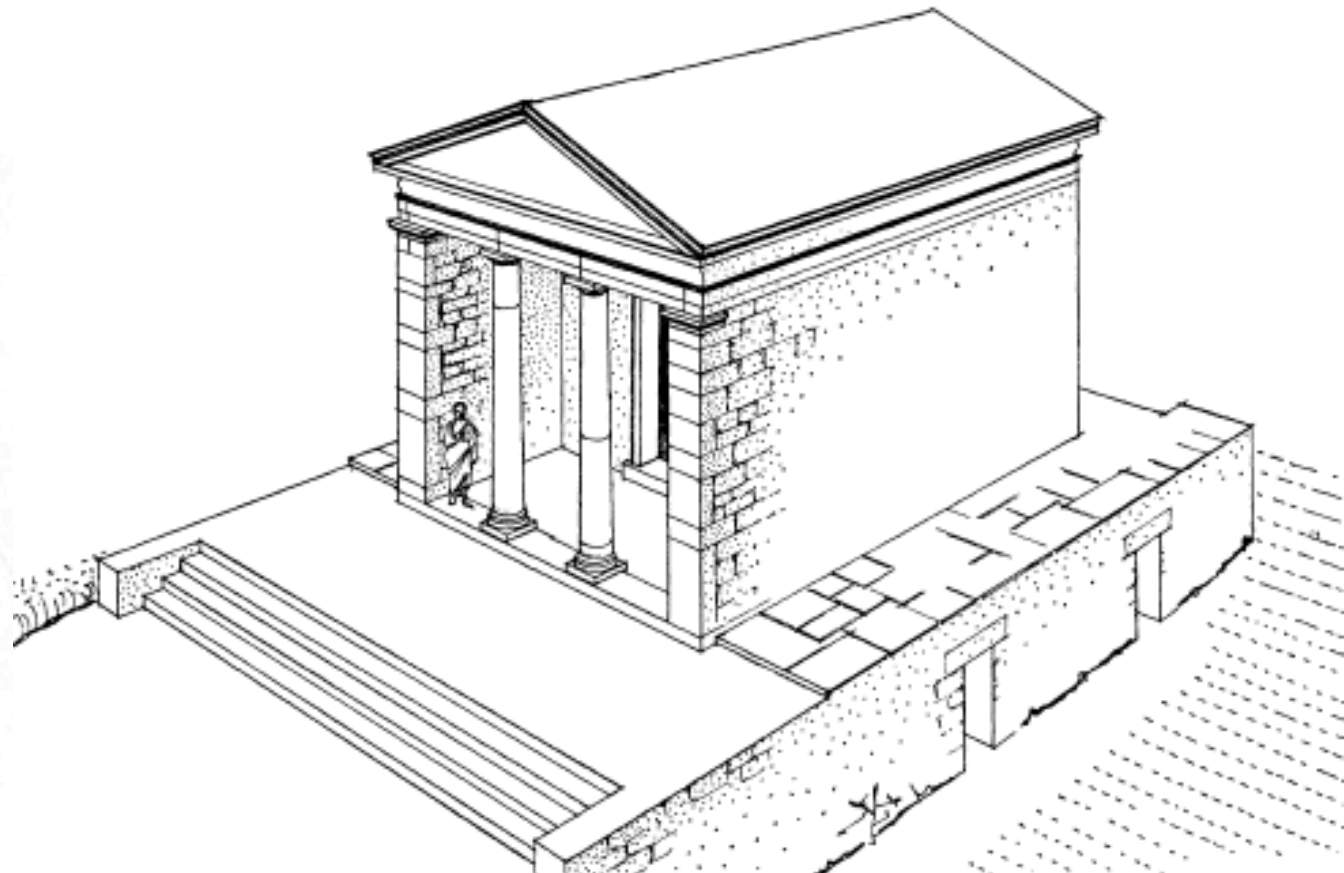
Η εξαιρετική σημασία της Επισκοπής έχει αναγνωρισθεί από το ελληνικό τμήμα του ICOMOS το οποίο σε πρόσφατο ψήφισμά του ζήτησε την άμεση παρέμβαση όλων των αρμοδίων Υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού που έχουν χαρακτηριστικά καθυστερήσει, πριν να είναι πια πολύ αργά. Επείγει η άμεση στερέωση και αποκατάστασή του, με στόχο να ανασχεθεί η περαιτέρω φθορά που υφίσταται και να αποκατασταθεί η ασφάλεια του και των επισκεπτών.

Μείωση κινδύνου κατάρρευσης δομήματος με προσωρινές ξύλινες υποστηλώσεις

Εμφανείς ενδείξεις φθοράς του μνημείου στη Ν.Δ. όψη

Σκίτσο του ναού της Επισκοπής (1837)

Αξονομετρική αναπαράσταση του ναού της Επισκοπής από ΝΑ

Η Επισκοπή της Σικίνου είναι ένα μνημείο αναμφισβήτητα μοναδικό. Η τεράστια σημασία του οφείλεται:

1^{ον} Στο ότι είναι ένα από τα καλύτερα διατηρημένα αρχαία κτήρια της Ελλάδας.

2^{ον} Στο ότι πρόκειται για το μόνο αρχαίο κτήριο της χώρας που έχει φθάσει ως τις μέρες μας με συνεχή και αδιάλειπτη χρήση και που διατηρεί όλες του τις οικοδομικές φάσεις (Αρχαία Ρωμαϊκή, Παλαιοχριστιανική, Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή) δίνοντας μοναδική αφήγηση της ιστορίας του αλλά και της ιστορίας του τόπου μας συνολικά.

Η προγραμματιζόμενη με συντονισμό από το ΣΑΚ της Ελληνικής Εταιρείας μελέτη υπό την εποπτεία της Εφορείας Αρχαιοτήτων Κυκλάδων θα περιλαμβάνει:

1. Πλήρη και αναλυτική τοπογραφική και αρχιτεκτονική αποτύπωση της υφισταμένης κατάστασης του μνημείου και του περιβάλλοντος χώρου του
2. Αρχαιολογική τεκμηρίωση του μνημείου και αρχαιομορφολογική έρευνα του περιβάλλοντος χώρου του
3. Προτάσεις λήψης άμεσων σωστικών μέτρων που απαιτούνται για να καλυφθεί το χρονικό διάστημα μέχρι την ολοκλήρωση των Μελετών και την έναρξη του Έργου Αποκατάστασης
4. Αρχιτεκτονική Μελέτη Συντήρησης και Αποκατάστασης του μνημείου
5. Αρχιτεκτονική Μελέτη διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου του μνημείου
6. Στατική Μελέτη Στερέωσης του μνημείου
7. Μελέτη συντήρησης δομικών υλικών και διακόσμου του μνημείου
8. Μελέτη ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων
9. Μελέτης χρονικού προγραμματισμού του έργου
10. Αναλυτικό προϋπολογισμό του έργου

Η Μελέτη θα περιλαμβάνει αναλυτικά :

- * Αποτύπωση του μνημείου και του περιβάλλοντος χώρου του**
- * Αρχαιομορφολογική μελέτη του περιβάλλοντος χώρου του μνημείου**
- * Αρχιτεκτονική Μελέτη Συντήρησης και Αποκατάστασης του μνημείου**
- * Αρχιτεκτονική Μελέτη διαμόρφωσης του άμεσου περιβάλλοντος χώρου του μνημείου**
- * Στατική Μελέτη Στερέωσης του μνημείου**
- * Μελέτη συντήρησης δομικών υλικών και διακόσμου του μνημείου**

Το συνολικό κόστος της Μελέτης ανέρχεται στο ποσόν των 100.000 Ευρώ